

Akademický rok 2018/2019

Bakalářská práce – posudek oponenta

Jméno a příjmení studenta: Lukáš Dobeš

Název práce: Nástroj / A Tool

Slovní hodnocení:

Lukáš Dobeš je zřejmě neaktivnějším studentem, s nímž jsem se během své (jakkoliv zatím velmi krátké) pedagogické praxe setkal. Již od počátku, kdy mě oslovil za účelem oponentury své práce, u něj byl patrný značný entuziasmus v jejím plnění a cestě za cílem, který si vytyčil. Na konzultace vždy chodil připravený, pravidelně mě seznamoval s vývojem své práce a už při konzultacích mi bylo jasné, že sběru dat a informací pro své téma věnuje nemalé množství času a úsilí. Jeho přístup k bakalářské práci tedy hodnotím veskrze pozitivně.

Téma, které si Lukáš Dobeš zvolil k řešení, není nikterak snadno uchopitelné a svou náročnost dokazuje tvrzení uváděné studentem samotným na počátku dokumentace. Totiž, že „[ú]kolem vysokého školství však není jen výchova manuálně zručných pracovníků.“ Tvrzení vcelku konvenující s § 1 zákona o vysokých školách. Oceňuji zde především, že si tuto skutečnost student tváří v tvář situaci, kdy jsou vysoké školy humanitních, sociálních či uměleckých směrů ostrakizovány z důvodu údajné tržní neuplatnitelnosti, uvědomuje a reflektuje ji.

Na východiscích spočívajících především v pojmu „meta“ a prostřednictvím Latourova „Opatrného“ Promethea a konceptu Metadesignu (části, jež by v dokumentaci popravdě mohly být daleko lépe myšlenkově i jazykově propojeny) se student snaží jednak podrobovat kritice, jednak kolaborativně nacházet řešení, své vlastní studium v Ateliéru grafického designu 1, potažmo Fakulty výtvarných umění VUT. Jeho motivace se tématu věnovat spočívá v jím pociťovaném nedostatku. Ten je pro Dobeše symbolizovaný především neznalostí designového procesu (v jeho podobě zaměřené na člověka) a obecnější designové teorie ukotvující design v širších společensko-politických podmínkách.

Text posléze rozvíjí několik linií, kdy na jedné straně požaduje ukotvení výuky designového procesu, designového myšlení a metodiky Human Centered Designu (HCD) jednak za účelem vyvázání se z intuitivního pojetí designu, jednak proto, abychom mohli HCD tváří v tvář současným globálním i lokálním problémům a na ně navazujícím podobám designu podrobit kritice. Nutno podotknout, že práce v tomto ohledu zdaleka neřeší problém pouze FaVU, ale otázek odpovědnosti, teoretického ukotvení a metodologické perspektivy v designu vůbec. V současnosti je HCD dominantním přístupem v designu a

pokud se podíváme na směry jdoucí mimo něj nebo se vůči němu explicitně vymezující (kritický design, spekulativní design, formy designu u rovněž v dokumentaci zmiňované Easterling a další) a mající také své mouchy, nevidíme prostor pro kompromis. HCD sice na jedné straně replikuje businessové přístupy do řešení problémů třetího světa, na druhou stranu ale dokázal významně zlidštit vývoj produktů a služeb. Spekulativní designéři jsou často umělci s vynikající znalostí problémů současného světa, nicméně komunikace jejich modelů možných budoucích světů je pro širší veřejnost neuchopitelná.

A Dobeš se možná snaží vytvořit tento prostor pro vytváření nového designového podhoubí, a to za pomoci vytvoření metaplatformy pro design v rámci města Brna, která by sdružovala jednak praktickou výuku FaVU, metodologickou výuku HCD Kabinetu informačních studií a knihovnictví (KISK) na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity a společensko-teroretické kurikulum Teorie interaktivních médií (TIM) tamtéž. Kurikulum by mělo být obohaceno o aktuální události (přednášky, konference, výstavy) týkající se designu. Celý tento útvar tvoří tzv. Missing Studies. V zásadě se jedná o vytvoření nového kompetenčního rámce designéra a v podstatě o nepovinnou nabídku pro ty, které sami sebe vnímají jako designéry a mají potřebu se ve svém oboru vzdělávat dál. Missing Studies jsou dokonce rozděleny do jednotlivých semestrů tvořících směs kurzů z výše zmíněné FaVU, KISKu a TIMu, z nichž značnou část Dobeš (ale i jiní studenti AGD1) navštěvoval, aby si ověřil svoji hypotézu, zda sedí do jeho konceptu Missing Studies. Každý semestr tak přináší komplexní výběr z jednotlivých oborů. Tato dramaturgie je nejsilnějším momentem práce a jsem přesvědčený o tom, že participace na Missing Studies může vytvořit skupinu designérů, praktiků i teoretiků, vědomostně i kompetenčně dalece přesahujících okraje jednotlivých akreditovaných oborů. Na závěr pak předjímá vznik platformy pro sdílení vědění, událostí a kurzů.

Protože byl Lukáš velmi aktivní v konzultování práce, věděl jsem již před obdržení dokumentace k oponentuře, jaké jsou jeho záměry a celý narativ vývoje a opodstatnění jednotlivých kroků. Nicméně považuji za nutné vyzdvihnout i některá negativa či sporné momenty:

1. Struktura dokumentace je poněkud nepřehledná a bez našich setkání bych ji pravděpodobně chápal velmi obtížně.
2. Pro srozumitelnost by bylo mnohem lepší, kdyby byl text třeba i dvakrát delší a byl tak prostor rozvést a propojit některé koncepty, které jsou zde pouze nastíněny vedle sebe a jejich návaznost je třeba si z velké části domýšlet.
3. Text by zasloužil jazykovou revizi a na mnoha místech uvedení zdroje už z úcty k autorům.

Otázky k rozpravě:

Dramaturgie kurikula nastiňuje komplexní kompetenční rámec designérské profese (či poslání). Kdybys měl shrnout do několika vět, kým bude absolvent (obdobně jako tomu bývá u popisů oborů a kabinetů na jakékoliv fakultě jakékoliv univerzity) Missing Studies, jak by ty věty zněly?

Kurzy v kurikulu sahají od umělecké práce přes kulturně-sociologickou výuku až po základy algoritmizace. Jaká byla kritéria výběru jednotlivých kurzů?

Závěrečné hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace:

B-C (v závislosti na obhajobě)

Posudek vypracoval(a):

Mgr. Roman Novotný

Datum: 2. června 2019

(Podpis oponenta) – pouze v případě listinné formy posudku, elektronickou formu poslat vždy bez podpisu